

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИМ ЗЛОЧИННИМ УГРУПОВАННЯМ, ДО СКЛАДУ ЯКИХ ВХОДЯТЬ УЧАСНИКИ ВІЙСЬКОВИХ ТА ВОЄНІЗОВАНИХ ФОРМУВАНЬ

Леун О. І.

Одним із принципів міжнародного права є принцип верховенства міжнародного над національним правом. В Україні, відповідно до чинного законодавства, норми міжнародно-правових актів, що ратифіковані у встановленому порядку нашою державою, є частиною національного законодавства. Розглядаючи міжнародно-правові акти, які врегульовують протидію організованій злочинності, встановлено, що вони складаються із нормативно-правових актів глобального рівня (нормативно-правові акти ООН) та регіональних нормативно-правових актів (нормативно-правові акти Європейського Союзу). Норми, які містяться у зазначених міжнародних актах, у тому чи іншому вигляді імплементовані до національного законодавства України. При цьому з огляду на процеси реформування сектору безпеки і оборони України, зокрема реформування Служби безпеки України, зазначені норми потребують коригування у встановленому порядку. Зазначено, що нормативно-правові акти містять норми, які стосуються базових засад (визначення сфер та видів злочинів, яких стосуються акти, визначення юрисдикції держав, обов'язків держав-учасників щодо імплементації до національного законодавства положень міжнародних нормативних актів, окреслення принципів та видів взаємодії і співпраці, порядку обміну інформацією, надання взаємної правової допомоги тощо).

Водночас окремо питання протидії організованім злочинним угрупованням, до складу яких входять учасники військових та воєнізованих формувань, у міжнародному законодавстві не виокремлюються. Очевидно, що такі організовані злочинні угруповання розглядаються як одна із підмножин організованої злочинності, а протидія їм - як складник протидії організованій злочинній діяльності загалом. З огляду на викладене, перспективними напрямками подальших наукових досліджень у цій сфері, на нашу думку, є розробка проблематики державної системи протидії організованім злочинним угрупованням, до

складу яких входять члени військових та воєнізованих формувань. Отже, стаття присвячена аналізу стану міжнародно-правового регулювання протидії організованім злочинним угрупованням, до складу яких входять учасники військових та воєнізованих формувань.

Ключові слова: організована злочинність, злочинні угруповання, військові формування, воєнізовані формування, міжнародні нормативно-правові акти, Конвенція ООН, Угода про асоціацію.

Leun O. I. International legal regulation of counteraction against organized criminal groups, which include participants of military and weaponized units

One of the principles of international law is the principle of supremacy of international over national law. In Ukraine, in accordance with the current legislation, the norms of international legal acts, ratified in accordance with the established procedure by our state, are part of the national legislation. Examining the international legal acts that regulate the fight against organized crime, it was found that they consist of normative legal acts of the global level (normative legal acts of the UN) and regional normative legal acts (normative legal acts of the European Union). Norms contained in the specified international acts are in one form or another implemented into the national legislation of Ukraine. At the same time, taking into account the processes of reforming the security and defense sector of Ukraine, in particular the reform of the Security Service of Ukraine, the specified norms need to be adjusted in the prescribed manner. It is noted that the regulatory legal acts contain norms related to the basic principles (definition of the spheres and types of crimes to which the acts relate, definition of the jurisdiction of the states, obligations of the participating states regarding the implementation of the provisions of the international normative acts into the national legislation, outline of the principles and types of interaction and cooperation, procedures for exchanging information, providing mutual legal assistance, etc.).

At the same time, international legislation does not single out the issue of combating organized criminal groups,

which include members of military and paramilitary formations. It is obvious that such organized criminal groups are considered as one of the subsets of organized crime, and countering them as a component of countering organized criminal activity as a whole. In view of the above, the promising directions of further scientific research in this area, in our opinion, are the development of the problems of the state system of combating organized criminal groups, which include members of the military and paramilitary formations. Therefore, the article is devoted to the analysis of the state of international legal regulation of combating organized criminal groups, which include members of military and paramilitary formations.

Key words: *organized crime, criminal groups, military formations, paramilitary formations, international legal acts, UN Convention, Association Agreement.*

Постановка проблеми.

Одним із принципів міжнародного права є принцип верховенства міжнародного над національним правом. В Україні, відповідно до чинного законодавства, норми міжнародно-правових актів, що ратифіковані у встановленому порядку нашою державою, є частиною національного законодавства. У майбутньому такі норми можуть конкретизуватися і деталізуватися у національних нормативно-правових актах.

Дослідженню окремих аспектів проблематики міжнародно-правового регулювання протидії організованим злочинності присвячені праці низки вчених, зокрема Б.В. Лизогуба, О.Г. Кулика, І.В. Наумова, А.А. Бови, М.П. Водька, О.О. Подобного, А.А. Вознюка, І.М. Гриненка, М.В. Корнієнка, В.Ф. Ущаровського, Г.В. Руденка, В.А. Тимошенко, М.В. Глуговського, Д.М. Прокоф'євої-Янчиленко, Є.Д. Скулиша, Ю.Р. Гавдьо, Є.Є. Гречина, В.В. Бурби, О.В. Гамарника, В.А. Пентегова, Д.В. Талалая, О.С. Пелюха, В.М. Гребенюка, І.А. Куровської.

Разом із тим комплексно питання міжнародно-правового регулювання протидії саме організованим злочинним угрупованням, до складу яких входять учасники військових та воєнізованих формувань, до цього часу залишаються не досить дослідженими.

Метою статті є аналіз сучасного стану міжнародного нормативно-правового регулювання протидії організованим злочинним угрупованням, до складу яких входять учасники військових та воєнізованих формувань, на глобальному та регіональному рівнях, напрацювання пропозицій з внесення відповідних змін до законодавства.

Виклад основного матеріалу.

Серед міжнародних нормативно-правових актів, які регулюють протидію організованим зло-

чинності, можна умовно виділити дві групи таких актів.

До першої групи віднесемо нормативні акти (декларації, конвенції, протоколи тощо) Організації Об'єднаних Націй, які стосуються всіх її членів та функціонують на глобальному рівні.

Насамперед доцільно розглянути Неапольську політичну декларацію і Глобальний план дій проти організованої транснаціональної злочинності, схвалений 23 грудня 1994 року.

Цим нормативним актом задекларовано розуміння загроз від організованої транснаціональної злочинності для суспільства, а також розуміння того, що з цим негативним явищем необхідно боротися спільно всім державам-учасницям ООН [1].

Головним завданням зазначеного акта, як вказано в преамбулі, є надання допомоги у вирішенні нагальних потреб світової спільноти щодо запобігання кримінальним проявам і правосуддя.

Політична декларація визначає характерні ознаки організованої злочинності:

- створення угруповань для участі у злочинній діяльності;
- ієрархічні зв'язки або особисті відносини, які дозволяють ватажкам контролювати дії членів таких груп;
- застосування насилля, залякування або корупції з метою отримання прибутку і встановлення контролю над територіями і ринками;
- відмивання незаконних прибутків як для продовження злочинної діяльності, так і для проникнення у легальну економіку;
- потенційні можливості поширення діяльності на нові сфери і за межі національних кордонів;
- співробітництво з іншими організованими злочинними групами [1].

Крім цього, Глобальний план дій проти організованої транснаціональної злочинності передбачає, що для того щоб виявити й уміло відвертати організовану транснаціональну злочинну діяльність і боротися з нею, міжнародній співдружності необхідно поглиблювати свої знання про злочинні організації та їхню діяльність. Державам слід займатися збором, аналізом і поширенням вірогідних статистичних даних і відомостей про це явище.

Також указаний нормативний акт передбачає, що для ефективної боротьби з організованою злочинністю держави повинні застосовувати такі засоби збору вірогідної інформації, як електронне спостереження, агентурні операції та контрольовані поставки, якщо це передбачено націо-

Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення

нальним правом і якщо при цьому забезпечується повна повага визнаних на міжнародному рівні прав людини і основних свобод, особливо права на недоторканність приватного життя і за умови забезпечення, за необхідності, санкції судового органу або судового нагляду [1].

Також доцільно використовувати заходи, які заохочують членів злочинних організацій до співробітництва і надання свідчень, включаючи адекватні програми захисту свідків і членів їхніх сімей та - в установлених національними законами межах - пом'якшення для них покарання у разі їх співробітництва в ході кримінального процесу.

Окрему увагу приділено питанням міжнародного співробітництва. Так, Глобальний план рекомендує розвивати двосторонні та багатосторонні канали допомоги між країнами та опиратися на більш широке застосування «типових» договорів і відповідних регіональних міжнародно-правових документів і сприяти такому застосуванню [1].

Подальший розвиток зазначених положень відобразився у Рамковій конвенції ООН проти організованої злочинності 1997 року [2].

Преамбула Конвенції конкретизує загрози, викликані організованою злочинністю, а саме визначає, що організована злочинність у її національних і транснаціональних аспектах дестабілізує міжнародні відносини, включаючи міжрегіональне, регіональне, субрегіональне і двостороннє співробітництво, за допомогою впливу на політику, засоби масової інформації, органи державного управління, судову владу та економіку за рахунок створення структур комерційного і підприємницького характеру.

Конвенція визначає поняття «організована злочинність» як групову діяльність трьох або більше осіб, яка характеризується ієрархічними зв'язками або особистими відносинами, що дають змогу їхнім ватажкам витягати прибуток або контролювати території і ринки, внутрішні та зовнішні, за допомогою насильства, залякування або корупції як для продовження злочинної діяльності, так і для проникнення у легальну економіку, зокрема шляхом:

а) незаконного обігу наркотичних або психотропних речовин і «відмивання» грошей, як вони визначені у Конвенції Організації Об'єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин 1988 року [3];

б) торгівлі людьми, як вона визначена у Конвенції про боротьбу з торгівлею людьми та з експлуатацією проституції третіми особами 1949 року [4];

с) підробки грошових знаків, як вона визначена у Міжнародній конвенції по боротьбі з підробкою грошових знаків 1929 року [5];

д) незаконної торгівлі предметами культури або їх крадіжок, як вони визначені у Конвенції ЮНЕСКО про заходи, спрямовані на заборону та попередження незаконного ввозу, вивозу та передачі права власності на культурні цінності 1970 року [6], і Конвенції Міжнародного інституту уніфікації приватного права про повернення викрадених або ж незаконно вивезених предметів культури 1995 року [7];

е) викрадення ядерного матеріалу, неправильного поводження з ним або погрози неправильного поводження з ним з метою завдання шкоди населенню, як вони визначені у Конвенції з фізичного захисту ядерного матеріалу 1980 року [8];

є) терористичних актів;

ж) незаконної торгівлі зброєю або вибуховими речовинами, або вибуховими пристроями або їх викрадення;

з) незаконної торгівлі автотранспортними засобами або їх викрадення;

і) підкупу посадових осіб державних органів [2].

Країни-підписанти конвенції беруть на себе зобов'язання визнати кримінально караними зазначені діяння, а також визнавати судимість за їх скоєння у інших державах. При цьому окремо зазначається, що вказані злочини не розглядаються як політичні з метою видачі злочинців.

Також Рамкова конвенція сформулировала засади міжнародного співробітництва у сфері протидії організованій злочинності: питання обміну інформацією, видачі осіб, укладання та реалізації двосторонніх і багатосторонніх угод між державами, підготовки кадрів, участі у оперативній та учбовій діяльності Інтерполу тощо [2].

Більш детально зазначені питання унормовано у Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності, прийнятій резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 15 листопада 2000 року [9].

Мета Конвенції полягає у сприянні співробітництву у справі більш ефективного попередження транснаціональної організованої злочинності та боротьби з нею.

Конвенція дає чітке визначення поняття «організована злочинна група», надає визначення понять «серйозний злочин», «структурно оформлена група», «майно», «доходи від злочину», «контрольована поставка», «публічна посадова особа». Окрему увагу приділено питанням визна-

чення транснаціонального характеру організованої злочинної діяльності.

Конвенція передбачає, що держави-учасниці вживають законодавчих та інших заходів, спрямованих на криміналізацію участі особи в організованій злочинній групі.

Поряд з цим Конвенція також передбачає, що всі злочини, вчинені організованими злочинними групами, мають належати до категорії серйозних.

Окремо розглядається необхідність криміналізації відмивання доходів від злочинів та передбачаються заходи щодо боротьби з відмиванням коштів.

Стаття 8 Конвенції передбачає криміналізацію корупції в контексті публічних посадових осіб (у тому числі іноземна публічна посадова особа або міжнародний цивільний службовець, а також їхні спільники).

Передбачається відповідальність юридичних осіб, широке застосування арешту та конфіскації майна, а також право держави, яка застосувала конфіскацію або арешт, розпоряджатися відповідними доходами.

Детально регламентовані питання визначення юрисдикції держав у справах щодо організованих злочинних груп, взяття під варту та видачі осіб іншим державам, а також передачі вже засуджених осіб (у рамках двосторонніх або багатосторонніх угод).

Конвенція передбачає надання державами взаємної правової допомоги та детально регламентує процедуру її запитування, питання забезпечення конфіденційності, а також визначає випадки, коли у наданні такої допомоги може бути відмовлено. Крім цього, передбачається можливість проведення спільних розслідувань (у рамках двосторонніх або багатосторонніх угод, а у разі їх відсутності - за угодою у кожному конкретному випадку).

Серед спеціальних методів розслідування Конвенція називає контрольовані поставки, використання інших спеціальних методів розслідування, таких як електронне спостереження або інші форми спостереження, а також агентурні операції.

Рішення про використання контрольованих поставок на міжнародному рівні можуть, за згодою заінтересованих держав-учасниць, включати такі методи, як перехоплення вантажів і залишення їх неторканими або їхнє вилучення чи заміна, повністю або частково.

Окрему увагу приділено питанням криміналізації перешкоджання правосуддю (застосування фізичної сили, погроз чи залякування або обі-

цянка, пропозиція або надання неправомірної переваги з метою схилання до давання неправдивих показань або втручання у процес давання показань або подання доказів у ході провадження у зв'язку із вчиненням злочинів, що охоплюються цією Конвенцією; застосування фізичної сили, погроз або залякування з метою втручання у виконання службових обов'язків посадовою особою судових або правоохоронних органів у ході провадження у зв'язку із вчиненням злочинів, що охоплюються Конвенцією), захисту свідків, допомозі та захисту потерпілих від злочинів, які охоплюються Конвенцією [9].

Важливе місце відведено особам, які беруть або брали участь у організованих злочинних групах та залучаються до співпраці з правоохоронними органами для припинення протиправної діяльності таких груп.

Так, Конвенція передбачає, що держави-учасниці вживають відповідних заходів для того, щоб заохочувати осіб, які беруть або брали участь у організованих злочинних групах, до:

- надання інформації, корисної для компетентних органів, з метою розслідування і доведення (у зв'язку з такими питаннями, як ідентифікаційні дані, характер, членський склад, структура, місцезнаходження або діяльність організованих злочинних груп; зв'язки, в тому числі міжнародні зв'язки, з іншими організованими злочинними групами; злочини, що вчинені або можуть бути вчинені організованими злочинними групами);

- надання фактичної, конкретної допомоги компетентним органам, що може сприяти позбавленню організованих злочинних груп їхніх ресурсів або доходів від злочинів.

Також передбачено можливість пом'якшення у відповідних випадках покарання обвинувачуваної особи, яка істотно співробітничала у розслідуванні або кримінальному переслідуванні у зв'язку з будь-яким злочином, що охоплюється Конвенцією (аж до передбачення, відповідно до основних принципів внутрішнього законодавства, можливості надання імунітету від кримінального переслідування особі, яка істотно співробітничала у розслідуванні або кримінальному переслідуванні у зв'язку зі злочином, що охоплюється Конвенцією).

Також приділено увагу питанням збору та аналізу інформації про характер організованої злочинності та обмін такою інформацією, залучення до цього науково-дослідних установ, підготовки відповідних кадрів для правоохоронних органів, задіяних у боротьбі з організованою злочинністю.

Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення

Передбачається можливість надання фінансової та матеріально-технічної допомоги різним країнам у сфері боротьби з організованою злочинністю [9].

Надалі Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності була доповнена декількома протоколами, які тлумачаться разом з Конвенцією з урахуванням мети відповідного протоколу.

З урахуванням специфіки спрямувань організованих злочинних груп, до складу яких входять учасники військових та воєнізованих формувань, доцільно зупинитися на Протоколі проти незаконного виготовлення та обігу вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї, який доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності 2001 року.

Мета цього Протоколу полягає у сприянні, полегшенні та зміцненні співробітництва між державами-учасниками для недопущення, боротьби й викорінення незаконного виготовлення та обігу вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї та боротьби із цими діями.

Нормативний акт містить визначення термінів, які у ньому використовуються (зокрема, «вогнепальна зброя», «складові частини і компоненти», «боєприпаси», «незаконне виготовлення», «незаконний обіг», «відстеження»).

Протоколом передбачається зберігання державами-учасниками інформації, яка стосується вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї, та інформації, яка необхідна для відстеження й ідентифікації такої вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї, які були незаконно виготовлені або перебували в незаконному обігу, і для недопущення й виявлення такої діяльності.

Значна увага приділена питанням обміну інформацією з питань вогнепальної зброї між державами-учасниками. Зокрема, держави-учасниці обмінюються, відповідно до їхніх національних правових та адміністративних систем, відповідною інформацією з питань участі організованих злочинних груп у незаконному виготовленні або обігу вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї [10].

До другої групи нормативно-правових актів, які регулюють протидію організованій злочинності, віднесемо нормативні акти Європейського Союзу та спільні акти (угоди) України та Європей-

ського Союзу. Такі нормативні акти врегульовують протидію організованій злочинності на регіональному рівні.

Насамперед розглянемо Угоду про асоціацію між Україною та Європейським Союзом 2014 року (Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони) [11].

Угода декларує визнання з боку ЄС європейського вибору та європейських прагнень України як європейської країни, що поділяє з ЄС спільну історію і спільні цінності, а також визначені цілі Угоди, серед яких - створення асоціації, поступове зближення між Україною та ЄС на основі спільних цінностей, поглиблення економічних та торговельних відносин, зокрема шляхом створення зони вільної торгівлі, посилення співробітництва у сфері юстиції, свободи і безпеки. Закріплюються основні принципи, які лежатимуть в основі асоціації, передусім забезпечення прав людини та основоположних свобод, повага до принципу верховенства права, дотримання принципів суверенітету і територіальної цілісності, непорушності кордонів і незалежності. Підкреслюється, що подальші відносини між Україною та ЄС базуватимуться також на принципах вільної ринкової економіки, верховенства права, ефективному урядуванні тощо [11].

Розділ III Угоди «Юстиція, свобода і безпека» присвячений утвердженню верховенства права та укріпленню інституцій усіх рівнів у сфері управління, зокрема правоохоронних і судових органів [11].

У розділі містяться положення, спрямовані на посилення міжнародного співробітництва (двостороннього та регіонального) з метою запобігання корупції та злочинності.

При цьому серед пріоритетних напрямів виділяється, зокрема, торгівля вогнепальною зброєю, контрабанда товарів, економічні злочини, корупція у приватному і державному секторах (тобто ті протиправні діяння, які є характерними, зокрема, і для організованих злочинних груп, до складу яких входять члени військових та воєнізованих формувань).

Також у цьому розділі декларується відданість підписантів ефективному виконанню Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності та трьох протоколів до неї, інших відповідних міжнародних документів [11].

Серед низки нормативних актів Європейського Союзу, до яких долучилася наша держава,

доцільно розглянути Конвенцію про взаємну допомогу у кримінальних справах між країнами-членами Євросоюзу від 29 травня 2000 року [12].

Ця Конвенція визначає основні засади надання правової допомоги у кримінальних справах (обмін інформацією, отримання інформації за запитами, допити осіб тощо).

Врегульовано питання взаємодії правоохоронних органів країн Європейського Союзу. Зокрема, стаття 13 Конвенції передбачає можливість держав-членів Європейського Союзу створювати спеціальні слідчі групи за конкретними справами, для конкретних заходів та на конкретний термін [12].

Значна частина норм у цій сфері містяться у Резолюціях Європейського парламенту. Так, Резолюція Європарламенту щодо організованої злочинності від 25 жовтня 2011 року визначає головні стратегічні напрями, на які мають спрямовуватися зусилля держав-членів Європейського Союзу та усього Співтовариства загалом.

Зокрема, наголошується на важливості удосконалення європейського законодавства, знищення вкоріненої на теренах ЄС організованої злочинності мафіозного типу, вдосконалення функціонування європейських структур, які є відповідальними за боротьбу з організованою злочинністю, і зміцнення відносин з іншими міжнародними інституціями, розробці заходів протидії у специфічних сферах діяльності організованої злочинності [13; 14].

Особливістю сучасного регіонального співробітництва є утворення спеціалізованих агентств, таких як Європол (Європейський поліцейський офіс), а також налагодження тісних зв'язків між ними та державами-членами.

Така організація була створена Рішенням Ради ЄС № 2009/371 про створення європейського поліцейського офісу з метою підтримки і посилення діяльності компетентних органів держав-членів та їх взаємного співробітництва у сфері запобігання і протидії організованій злочинності, тероризму та іншим найбільш небезпечним формам злочинності, які зачіпають дві або більше держав-членів [15].

У Європолі створено потужну інформаційну систему, яка охоплює збирання, зберігання, обробку, аналіз інформації та відомостей, а також обмін даними з метою розслідування злочинів.

У разі дотримання відповідних процедур за запитом Європолу або за власною ініціативою національні підрозділи передають поліцейському офісу будь-яку інформацію, яка необхідна йому

для роботи. Аналітична підтримка оперативно-розшукової діяльності є запорукою успішного розслідування законспірованої діяльності організованих злочинних угруповань і вкрай важливою для міжнародного співробітництва [14].

Україна поступово долучається до перспективних контактів з Європолом. Так, Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво укладена для встановлення відносин співробітництва між Україною та Європолом з метою підтримки України та держав-членів Європейського Союзу в запобіганні і боротьбі з організованою злочинністю, тероризмом та іншими формами міжнародної злочинності у сферах злочинності, зокрема шляхом обміну інформацією між Україною та Європолом [16].

В Угоді містяться визначення основних термінів («Рішення Ради щодо Європолу», «Персональні дані», «Обробка персональних даних», «Інформація»), окреслюються сфери злочинності, на які поширюється співробітництво, а також напрями співробітництва.

Угодою передбачається, що компетенція Європолу поширюється на боротьбу з організованою злочинністю, тероризмом та іншими формами тяжких злочинів, які зачіпають дві або більше держави-члени у такий спосіб, що потребує спільного підходу держав-членів, зважаючи на масштаби, значущість та наслідки таких злочинів.

Глава II Угоди визначає способи співробітництва (національний контактний пункт, компетентні органи, офіцери зв'язку, консультації та більш тісне співробітництво).

Так, серед компетентних органів, які мають право співпрацювати з Європолом, визначено, зокрема, Головний Департамент по боротьбі з організованою злочинністю та корупцією Служби безпеки України [16]. З огляду на процеси реформування Служби безпеки України зазначене положення, очевидно, потребує коригування в установленому порядку.

У Главі III врегульовано обмін інформацією між сторонами Угоди (загальні положення, особливості передачі персональних даних, використання інформації, її подальша передача та зберігання, оцінка джерел інформації, забезпечення безпеки даних).

Важливим є те, що Угода передбачає можливість залучення експертів з України для взаємодії з групами аналізу, а також надання підтримки у створенні та функціонуванні спільних слідчих груп [16].

Висновки.

Міжнародно-правові акти, які врегульовують протидію організованій злочинності, складаються із нормативно-правових актів глобального рівня (нормативно-правові акти ООН) та регіональних нормативно-правових актів (нормативно-правові акти Європейського Союзу).

Зазначені нормативно-правові акти містять норми, які стосуються базових засад (визначення сфер та видів злочинів, яких стосуються акти, визначення юрисдикції держав, обов'язків держав-учасниць щодо імплементації до національного законодавства положень міжнародних нормативних актів, окреслення принципів та видів взаємодії і співпраці, порядку обміну інформацією, надання взаємної правової допомоги тощо).

Норми, які містяться у зазначених міжнародних актах, у тому чи іншому вигляді імplementовані до національного законодавства України. При цьому з огляду на процеси реформування сектору безпеки і оборони України, зокрема реформування Служби безпеки України, зазначені норми потребують коригування у встановленому порядку.

Водночас окремо питання протидії організованим злочинним угрупованням, до складу яких входять учасники військових та воєнізованих формувань, у міжнародному законодавстві не виокремлюються. Очевидно, що такі організовані злочинні угруповання розглядаються як одна із підмножин організованої злочинності, а протидія їм - як складник протидії організованій злочинній діяльності загалом.

З огляду на викладене, перспективними напрямками подальших наукових досліджень у цій сфері, на нашу думку, є розробка проблематики державної системи протидії організованим злочинним угрупованням, до складу яких входять члени військових та воєнізованих формувань.

Література

1. Неапольська політична декларація і Глобальний план дій проти організованої транснаціональної злочинності від 23.12.1994. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_787#Text.

2. Рамкова конвенція ООН проти організованої злочинності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_786#Text.

3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин 1988 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_096#Text.

4. Конвенція про боротьбу з торгівлею людьми та з експлуатацією проституції третіми особами

1949 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_162#Text

5. Міжнародна конвенція по боротьбі з підробкою грошових знаків 1929 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_589#Text

6. Конвенція ЮНЕСКО про заходи, спрямовані на заборону та попередження незаконного ввозу, вивозу та передачі права власності на культурні цінності 1970 року (995_186). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_186#Text.

7. Конвенція Міжнародного інституту уніфікації приватного права про повернення викрадених або ж незаконно вивезених предметів культури 1995 року (995_590). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_590#Text.

8. Конвенція з фізичного захисту ядерного матеріалу 1980 року (995_024). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_024#Text.

9. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності, прийнята резолюцією 55/25 Ген. Асамблеї від 15 листоп. 2000 р. (ред. від 4 лютого 2004 р.). URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_789&pr=1228117189160723.

10. Протокол проти незаконного виготовлення та обігу вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї, який доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_792#Text.

11. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством... : Угода, Список, Міжнародний документ від 27.06.2014 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

12. Mutual assistance in criminal matters between the Member States Convention of 29.5.2000 on mutual assistance in criminal matters between the Member States / Конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах між країнами-членами ЄС 2000 р. *Official Journal of the European Union*. С. 197. 2005. 12 July.

13. European Parliament resolution of 25 October 2011 on organised crime in the European Union. / The European Parliament. URL: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2011-459+0+DOC+XML+V0//EN>.

14. Шостко О.Ю. Міжнародне та регіональне співробітництво у сфері протидії організованій злочинності. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/17202/1/Shostko_366-370.pdf.

15. Council Decision 2009/371/JHA of 06.04.2009 establishing the European Police Office (Europol).

Official Journal of the European Union. L 121/37.
Рішення Ради Європейського Союзу від 6 квітня
2009 року про створення Європейського поліцей-
ського офісу (Європолу), OJ L 121, 15.5.2009.

16. Угода між Україною та Європейським полі-
цейським офісом про оперативне та стратегічне

співробітництво. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/
laws/show/984_001-16#TextP](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-16#TextP).

*Леун О.,
аспірант*

Національної академії Служби безпеки України